

**รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ***
**A Development Model for Participatory Academic Administration
of the Phrapariyattidhamma Schools, General Education
Division, Region 10, under the National
Office of Buddhism**

พระครูจันทธรรมานุวัตร (มะลิ โคตรแสง), ปองภพ ภูจอมจิตร และชยาکانต์ เรืองสุวรรณ
Phrakhru Chanthathammanuwat (Mali Khotsang), Pongphop Phoojomjit
and Chayakan Ruangsuwan
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ประเทศไทย
Rajabhat Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: drpongphop@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนาแบ่งเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 รูป/คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 รูป/คน ซึ่งกำหนดขนาดตามตารางของ Krejcie และ Morgan เครื่องมือประกอบด้วยแบบประเมิน แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบกับผู้บริหารและครู จำนวน 12 รูป/คน และระยะที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบโดยผู้เข้าร่วมใช้รูปแบบ จำนวน 12 รูป/คน

*ได้รับบทความ: 20 กุมภาพันธ์ 2569; แก้ไขบทความ: 27 กรกฎาคม 2569; ตอรับตีพิมพ์: 30 กันยายน 2569
Received: February 20, 2026; Revised: July 27, 2026; Accepted: September 30, 2026

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 5 ด้าน เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการวัดและประเมินผล โดยกำหนดแนวทางพัฒนาที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และการอบรม
2. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และแนวคิด 70:20:10 เป็นกระบวนการพัฒนา ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผู้บริหารและครูที่เข้าร่วมใช้รูปแบบมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด
4. ผลการประเมินและสะท้อนผลการใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้เข้าร่วมเห็นว่ารูปแบบมีประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม; โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

Abstract

This research aimed to: (1) examine the components, priority needs, and development guidelines for participatory academic administration; (2) develop a participatory academic administration model; (3) investigate the results of implementing the model; and (4) evaluate and refine the model for Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, Region 10. The study employed a research and development approach consisting of four phases. Phase 1 examined the components, priority needs, and development guidelines using data from 15 experts and a sample of 186 participants, with the sample size determined using the Krejcie and Morgan table. The instruments included evaluation forms, questionnaires, and interviews. Phase 2 involved developing and validating the model with nine experts. Phase 3 examined the results of model implementation with 12 school administrators and teachers. Phase 4 evaluated and refined the model based on feedback from the 12

participants. Data were analyzed using means, standard deviations, the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}), and content analysis.

The findings revealed that:

1. Participatory academic administration comprised five components, ranked by priority needs: participation in school curriculum development, instructional process development, educational supervision, instructional media and innovation development and the use of educational technology, and measurement and evaluation. The development guidelines emphasized workplace learning, collaborative learning, and formal training.

2. The developed model comprised principles, objectives, content, development processes, measurement and evaluation, and conditions for success. The development process integrated the Plan-Do-Check-Act (PDCA) cycle, professional learning communities (PLC), and the 70:20:10 learning model. The model's appropriateness and feasibility were rated at the highest level.

3. Following implementation, participants' knowledge and understanding of participatory academic administration were rated at the highest level, as was their satisfaction with the model.

4. The overall evaluation and reflection results were rated at the highest level. Participants considered the model useful for developing academic administration in Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division.

Keywords: Development Model; Participatory Academic Administration; Phrapariyattidhamma Schools

1. บทนำ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับพระภิกษุและสามเณร ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาอีกแผนกหนึ่งของคณะสงฆ์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้พระภิกษุและสามเณรได้ศึกษาเรียนรู้วิชาการสามัญควบคู่กับวิชาการทางพระพุทธศาสนา วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนนี้คือเพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณรที่เข้าบวชในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรม เพื่อให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ (พระมหากษัตริย์ บัณฑิต ทองสว่าง, ขวณคดี มะเสนา และนเรศ ชันธุระ, 2564, หน้า 3096-3108) การบริหารงานวิชาการ

ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด และเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนต้องสร้างหลักสูตรของตนเองเรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นครูจึงมีหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ งานวิชาการที่ครูต้องปฏิบัติ ประกอบด้วยภารกิจหลักที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานของสถานศึกษา และงานอื่นๆ ที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ 1) กาฬสินธุ์ 2) นครพนม 3) ร้อยเอ็ด และ 4) มหาสารคาม ดำเนินงานด้านวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการประเมินคุณภาพด้านวิชาการในด้านพระพุทธศาสนา จากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (Buddhism National Education Test: B-NET) ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 จำนวน 43 โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยผลคะแนนทดสอบในรายวิชาภาษาบาลี วิชาธรรม วิชาพุทธประวัติ และวิชาวินัยพบว่าทุกวิชามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน และพบว่ามีหลายประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนา อาทิ คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษายังไม่ได้รับการยอมรับในวงกว้างจากสังคมในแง่ของอัตลักษณ์ และบริบทการจัดการศึกษาที่ควรจะเป็นจริง อีกทั้งยังขาดความชัดเจนในทิศทางการพัฒนาและการสร้างเอกภาพในการบริหารจัดการทั้งในกลุ่มโรงเรียนและสำนักงานพระพุทธศาสนาประจำจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่าการสร้างพันธสัญญาในการดำเนินการและการจัดการศึกษาที่จะสร้างศาสนทายาทให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่เป็นรูปธรรม โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งยังขาดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาบริบทในพื้นที่เพื่อสร้างศาสนทายาทและเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ (กองพุทธศาสนศึกษา, 2566)

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ โดยการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งคณะครู พระภิกษุสามเณรและชุมชน เพื่อตั้งเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด หนึ่งในปัญหาหลักที่พบคือการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ เช่น การขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาบังคับ การขาดการอบรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการสอน รวมถึงการที่ครูที่สอนไม่ตรงกับวิชาที่ตนเองได้รับมอบหมาย สถานภาพของครูก็มักจะเป็นเพียงลูกจ้างของวัด ซึ่งทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงานและการพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังขาดการพิจารณาความดีความชอบในการเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการ

ทำงานของบุคลากร จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษายังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะในด้านการวางแผน การตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข และความร่วมมือจากผู้บริหาร ครูผู้สอน งบประมาณ ผู้ปกครองและชุมชน รวมไปถึงการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งอยู่ในระดับน้อย ส่งผลให้การพัฒนาการศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์, 2565) ปัญหาดังกล่าวทำให้เห็นความจำเป็นในการปรับปรุงระบบการบริหารงานวิชาการให้มีความเป็นระบบและมีการประเมินผลที่ชัดเจน การนำแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการพัฒนาและขับเคลื่อนการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติและสามารถพัฒนาทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ การเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมได้อย่างเต็มที่

จากปัญหาและความสำคัญที่พบ ผู้วิจัยตระหนักว่าการพัฒนานักเรียนที่มีคุณภาพนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยสถานศึกษาจะต้องมีรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารต้องมีระบบที่ชัดเจน การวางทิศทางและการวางแผนเพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและทันกับการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ที่ดีจะช่วยให้เกิดความชัดเจนในภารกิจและบทบาทของบุคคลต่างๆ รวมถึงการมีแนวทางในการวัดและประเมินผลสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อสร้างรูปแบบที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในภูมิภาคนี้ โดยผลการศึกษาและการพัฒนารูปแบบจะช่วยส่งเสริมการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการและทักษะที่สำคัญของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

4. เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยดำเนินการดังนี้ (1) การศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ประชากรเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ครูพระ และครูฆราวาสในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 371 รูป/คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 43 รูป ครูพระ จำนวน 92 รูป และครูฆราวาส จำนวน 236 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan (1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 รูป/คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 43 รูป ครูพระ จำนวน 71 รูป และครูฆราวาส จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 186 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้วิจัยประสานนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาล่วงหน้า แล้วดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ก่อนสรุปผลเป็นความเรียงเพื่อนำไปใช้ประกอบการสร้างรูปแบบ

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยนำผลการศึกษาในระยะที่ 1 ทั้ง 3 ขั้นตอน มาสังเคราะห์และยกร่างรูปแบบร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นตรวจสอบร่างรูปแบบด้วยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ร่างรูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบ และแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาองค์ประกอบ กระบวนการพัฒนา และรายละเอียดของรูปแบบ พร้อมรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงก่อนนำไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนผลการประเมินรูปแบบและคู่มือวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติโพธิธรรมาวิทยา วัดอรุณมงคล ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยคู่มือการใช้รูปแบบ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม และแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการดำเนินงานเริ่มจากการประชุมชี้แจงและนำเสนอรูปแบบแก่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทำความเข้าใจหลักการ องค์ประกอบ และกระบวนการพัฒนาตามรูปแบบ จากนั้นประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นและเปิดโอกาสให้โรงเรียนพิจารณานำแนวทางของรูปแบบไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง ภายหลังผ่านไป 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มเป้าหมาย 3 วิธี ได้แก่ 1) ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนการพัฒนา 2) ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ และ 3) สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจต่อรูปแบบ โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามวิธีที่กำหนดไว้

ระยะที่ 4 ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติโดยการดำเนินการวิจัยดังนี้ 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมใช้รูปแบบ จำนวน 12 รูป/คน 2) เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสะท้อนผลการใช้รูปแบบ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินการสะท้อนผลจากการใช้รูปแบบ และแบบประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ 4) เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามแนวคำถามที่กำหนด และประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สรุปดังนี้ 1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร (2) การมีส่วนร่วมในการนิเทศ (3) การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล (4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ (5) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และมีผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ 2) ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น

การบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.60	0.52	มาก	4.85	0.50	มากที่สุด	.35	1
2. การมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา	3.88	0.42	มาก	4.92	0.52	มากที่สุด	.27	3
3. การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	4.01	0.43	มาก	4.94	0.44	มากที่สุด	.23	5
4. การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	3.89	0.42	มาก	4.93	0.46	มากที่สุด	.27	2
5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.87	0.30	มาก	4.91	0.51	มากที่สุด	.27	4
เฉลี่ย	3.82	0.49	มาก	4.94	0.49	มากที่สุด	.29	-

จากตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น สรุปผลสภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.49) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.43) ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่า $PNI_{Modified} = .29$ โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ตามลำดับ ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สรุปแนวทางการพัฒนาโดยการขับเคลื่อนผ่านสามกลไกหลัก ได้แก่ 1) วงจรคุณภาพ (PDCA) 2) การเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรผ่านชุมชนวิชาชีพ (PLC) 3) กระบวนการพัฒนาแบบ 70/20/10 ที่เน้นให้ครูและผู้บริหารเรียนรู้จากการลงมือทำจริงเป็นหลัก พร้อมได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ผู้เชี่ยวชาญ และการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างเหมาะสม

2. ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาการพัฒนา กระบวนการพัฒนา การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ กำหนดเนื้อหาการพัฒนา 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หน่วยที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 3 การมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา หน่วยที่ 4 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หน่วยที่ 5 การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล กระบวนการพัฒนาขับเคลื่อนผ่านสามกลไกหลัก ได้แก่ วงจรคุณภาพ (PDCA) การเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรผ่านชุมชนวิชาชีพ (PLC) โดยขับเคลื่อนผ่านกระบวนการพัฒนาแบบ 70/20/10 ผลการประเมินรูปแบบด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สรุปกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมใช้รูปแบบ จำนวน 12 รูป/คน หลังการใช้รูปแบบมีความเข้าใจในแนวคิดและกระบวนการของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ว่ารูปแบบการพัฒนาที่เสนอสามารถสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ใช้รูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 จากการสะท้อนผลจากการใช้รูปแบบ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และรูปแบบมีและความเป็นประโยชน์ทั้งในด้านหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหากระบวนการดำเนินงาน ระบบการประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ สามารถใช้เป็นกรอบการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากการสะท้อนผลผู้ใช้รูปแบบ

รับรู้ถึงการเกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม กระบวนการพัฒนาการสอนที่เป็นรูปธรรม และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากขึ้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่มุ่งสร้างการบริหารงานวิชาการอย่างมีส่วนร่วมในบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การนิเทศ การวัดและประเมินผล การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินว่าองค์ประกอบทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องในการร่วมวางแผน ดำเนินงาน และประเมินผล โดยเฉพาะโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่ต้องบูรณาการการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กับการศึกษาพระปริยัติธรรม จึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบการบริหารที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาธีรเพชร มาตพงษ์ (2561); พระสมหมาย ชาปากดี (2560, หน้า 23-31) และดุสิตา เลหาพันธุ์, เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต และปัญญา ธีระวิทย์เลิศ (2566, หน้า 811-834) ที่เสนอว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมควรครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่วนผลการศึกษาความต้องการจำเป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู พระสอน และผู้เกี่ยวข้องร่วมพัฒนาหลักสูตร จะช่วยให้หลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ความต้องการของผู้เรียน และนโยบายทางการศึกษา จึงทำให้ด้านนี้มีความต้องการจำเป็นสูงกว่าด้านอื่น และผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 พบว่า การพัฒนาควรขับเคลื่อนผ่าน 3 กลไกหลัก ได้แก่ วงจรคุณภาพ (PDCA) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และกระบวนการพัฒนาแบบ 70:20:10 ที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ควบคู่กับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการอบรมเชิงทฤษฎี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมจำเป็นต้องมีกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบและต่อเนื่อง โดย PDCA ช่วยให้การวางแผน การดำเนินงาน

การติดตาม และการปรับปรุงคุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ PLC ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ส่วน 70:20:10 สนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะผ่านการปฏิบัติงานจริง การเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานและผู้เชี่ยวชาญ และการอบรมเชิงวิชาการ ทำให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Deming (1986) ที่เสนอให้ใช้ PDCA เป็นวงจรการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ DuFour & Eaker (1998) ที่อธิบายว่า PLC เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับ Lombardo & Eichinger (2010) ที่เสนอแนวคิด 70:20:10 ซึ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงควบคู่กับการเรียนรู้จากผู้อื่นและการเรียนรู้เชิงวิชาการ อันนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะและการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอย่างยั่งยืน

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการพัฒนา กระบวนการพัฒนา การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยกำหนดเนื้อหาการพัฒนา 5 หน่วยตามองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม และขับเคลื่อนผ่านวงจรคุณภาพ (PDCA) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และกระบวนการพัฒนาแบบ 70:20:10 ซึ่งผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบดังกล่าวได้รับการพัฒนาบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย การศึกษาความต้องการจำเป็น และการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้แต่ละองค์ประกอบมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย เนื้อหาการพัฒนา กระบวนการดำเนินงาน ไปจนถึงการประเมินผลและเงื่อนไขที่เอื้อต่อการนำรูปแบบไปใช้จริง จึงสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, Weil & Calhoun (2015) ที่เสนอว่า รูปแบบการพัฒนามีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบที่ชัดเจน ทั้งด้านหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ และการประเมินผล รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ Deming (1986), DuFour & Eaker (1998) และ Lombardo & Eichinger (2010) ที่สนับสนุนการพัฒนาผ่าน PDCA, PLC และ 70:20:10 เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยด้านการพัฒนารูปแบบทางการบริหารการศึกษาที่พบว่า รูปแบบที่พัฒนาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ และผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สรุปได้ว่าผู้บริหารและครูของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

เขต 10 มีความรู้และความเข้าใจในแนวคิดและกระบวนการของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในระดับสูงหลังจากใช้รูปแบบ และรูปแบบมีความเหมาะสม นำไปใช้ได้จริง และสร้างผลลัพธ์เชิงบวกต่อการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่ช่วยให้บุคลากรในโรงเรียนมีความชัดเจนในการทำงานทางวิชาการมากขึ้น ทั้งในด้านหลักสูตร การนิเทศ การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ และการประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ Hord (1997, pp. 1-8) ที่อธิบายว่า การพัฒนาวิชาชีพที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและการสะท้อนผลร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จะช่วยขยายความเข้าใจและสร้างความรู้ใหม่ให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน ขณะเดียวกัน การดำเนินการตามวงจร PDCA ช่วยทำให้บุคลากรเห็นความต่อเนื่องและผลลัพธ์ของการพัฒนางานวิชาการ (Deming, 1986) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ชี้ว่าครูและผู้บริหารตระหนักถึงความเป็นระบบในการทำงานมากขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้หลักการบริหารเชิงมีส่วนร่วมได้ในงานจริง นอกจากนี้การพัฒนาตามสัดส่วน 70/20/10 ทำให้บุคลากรเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงมากกว่าการอบรมเชิงทฤษฎี ซึ่งเป็นแนวทางที่ Lombardo & Eichinger (2010) ยืนยันว่าช่วยสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งกว่าเพียงการฟังบรรยาย การสังเกต การนิเทศ และการศึกษางานจริงทำให้ครูและผู้บริหารเกิดทักษะและความมั่นใจในการใช้นวัตกรรมทางการบริหารงานวิชาการมากขึ้น ส่วนการสะท้อนผลว่ารูปแบบมีความเป็นประโยชน์นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง สนับสนุนแนวคิดของ Fullan (2007) ว่า การเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนจะเกิดผลเมื่อบุคลากรมองเห็นผลจากการปฏิบัติจริงและเกิดการยอมรับร่วมกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมความรู้ และผลสัมฤทธิ์ด้านงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 สรุปผู้ใช้รูปแบบได้สะท้อนผลโดยมีความเห็นในระดับมากที่สุดต่อความเหมาะสมของรูปแบบ ทั้งในด้านหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการดำเนินงาน ระบบการประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ สามารถใช้เป็นกรอบการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 10 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินรูปแบบที่พบว่าผู้ใช้รูปแบบมีความเห็นในระดับมากที่สุดต่อความเป็นประโยชน์ของรูปแบบในทุกองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการพัฒนาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 อย่างแท้จริง ผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมตามหลักการในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขในมาตรา 6 มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 39 ที่กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนางานวิชาการด้วยการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ซึ่งรูปแบบนี้ได้ผนวกแนวคิดดังกล่าวผ่านการใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) และการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในลักษณะ PLC ที่ช่วยให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน การจัดการ

เรียนรู้และพัฒนาผ่านสัดส่วน 70/20/10 ทำให้ครูและผู้บริหารเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน และได้รับความรู้เชิงทฤษฎีอย่างเหมาะสม ส่งผลให้รูปแบบถูกมองว่าเป็นประโยชน์และนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ดังนั้นการที่ผู้ใช้รูปแบบให้การยอมรับในระดับมากที่สุด จึงเป็นการสะท้อนว่ารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีความครบถ้วนทั้งในด้านโครงสร้างและกระบวนการ นำไปสู่ความพร้อมในการเผยแพร่และใช้เป็นกรอบพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในบริบทอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริม สนับสนุนการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมนี้มาใช้เป็นกรอบการทำงานอย่างเป็นทางการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมทุกแห่ง โดยเฉพาะเขตพื้นที่อื่นที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการเป็นไปอย่างมีทิศทางเดียวกัน

1.2 โรงเรียนควรกำหนดให้กลไก PDCA การเรียนรู้ร่วมกันผ่าน PLC และการพัฒนาตามแนวคิด 70/20/10 เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายปฏิบัติจริง และตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อขับเคลื่อนรูปแบบในแต่ละหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยเฉพาะ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จึงควรวิจัยเชิงลึกเพื่อพัฒนากลไกหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม และศึกษาผลที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพหลักสูตรและคุณภาพผู้เรียน

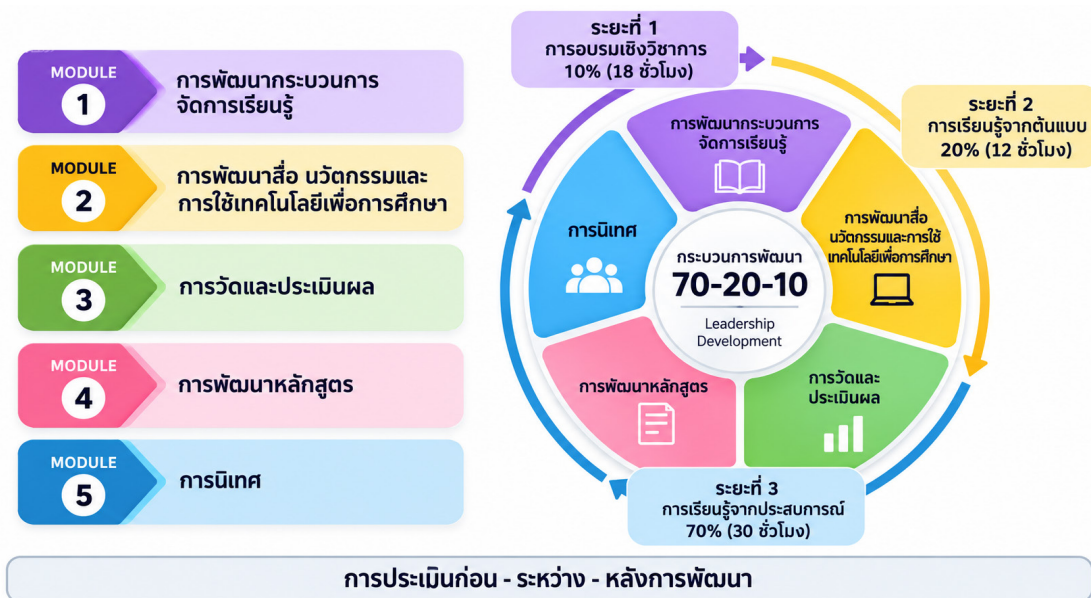
2.1 ควรศึกษาการประยุกต์ใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในเขตอื่น หรือสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบในบริบทที่หลากหลาย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาแบบให้มีความครอบคลุมและสามารถประยุกต์ใช้ได้กว้าง

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ สร้างองค์ความรู้ใหม่โดยพัฒนารอบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่บูรณาการ 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการวัดและ

ประเมินผล เข้ากับกลไกการพัฒนาเชิงระบบ 3 ประการ ได้แก่ วงจรคุณภาพ (PDCA) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และแนวคิด 70/20/10 โดยรูปแบบการพัฒนาประกอบด้วย หลักการของรูปแบบวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาการพัฒนา กระบวนการพัฒนา การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา. (2566). *การศึกษาสงฆ์*. เข้าถึงได้จาก <https://deb.onab.go.th/th/page/item/index/id/13>
- ดุสิตา เลหาพันธุ์, เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต และปัญญา ชีระวิทย์เลิศ. (2566). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่สำหรับโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(5), 811-834.
- พระมหาธีรเพชร มาตพงษ์. (2561). *การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- พระมหาบันทอน ทองสว่าง, ขวณคิด มะเสนะ และนเรศ ชันชะรี. (2564). รูปแบบการจัดการความรู้ของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(7), 3096-3108. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/255625/172000>

- พระสมหมาย ชาปากดี. (2560). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดสกลนคร. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 3(2), 23-31. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/201983/141731>
- โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดกาฬสินธุ์. (2565). *สารสนเทศโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญ ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2565*. กาฬสินธุ์: โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในจังหวัดกาฬสินธุ์.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). *คู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งที่เกี่ยวกับพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะทำงานและคณะอนุกรรมการ.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology, Center for Advanced Engineering Study.
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Bloomington, IN: National Educational Service.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change*. (4th ed.). New York, NY: Teachers College Press.
- Hord, S. M. (1997). Professional learning communities: What are they and why are they important? *Issues About Change*, 6(1), 1-8.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2015). *Models of teaching*. (9th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Lombardo, M. M., & Eichinger, R. W. (2010). *The career architect development planner*. (5th ed.). Minneapolis, MN: Korn/Ferry International.

